

Luonnos valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024-2027

Johdanto

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024-2027.

Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma VANUPO on lakisääteinen, valtioneuvoston nelivuotiskausittain hyväksymä poikkihallinnollinen ohjelma, jonka tavoitteena on edistää nuorten kasvu- ja elinoloja. Ohjelmassa kulloinkin hallitus määrittelee nuorisotyön ja nuorisopolitiikan tavoitteensa sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.

VANUPO:n säädösperusta on voimassa oleva nuorisolaki 1285/2016. Lain 5 §:n säännöstä ohjelmasta täydentää valtioneuvoston asetus nuorisotyöstä ja -politiikasta 211/2017. Nyt käsillä oleva, vuosille 2024-2027 laadittu ohjelma on järjestyksessään kolmas. Ohjelma toteuttaa Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjausta ”Hallitus laatii laaja-alaisen toimenpideohjelman nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi, hyvinvointivajeen ja mielenterveyden ongelmien paikkaamiseksi. Vahvistetaan moniammatillista työtä nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi”.

Nuorisolain mukaan nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukemista yhteiskunnassa. Lain mukaan nuorisopolitiikalla puolestaan tarkoitetaan nuorten kasvu- ja elinolojen sekä sukupolvien välisen vuorovaikutuksen parantamista. Nuorisopolitiikka on alle 29-vuotiaisiin kohdistuvaa ikäkausipohjaista politiikkaa. Nuorisopolitiikka on usein luonteeltaan poikkihallinnollista.

Valtakunnallinen ohjelma kattaa kaikki nuorisolain tarkoittamat alle 29-vuotiaat nuoret. Ohjelman painopisteet kuitenkin kohdistuvat erityisesti nuoruuden ydinalueeseen, eli noin 12–25-vuotiaiden nuorten kasvu- ja elinolojen kehittämiseen.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnonantajia pyydetään lausumaan ohjelman eri osioista, kustakin erikseen, seuraavan jaottelun mukaisesti:

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 1: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 2: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

Nuorisotyön ja –toiminnan tukemisen linjaukset

Painopisteet nuorisualan valtakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisualan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

Muita näkemyksiä ohjelmasta

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. HUOM! Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

VAHVA-asiakirjahallintajärjestelmän käyttäjien tulee viedä lausunto VAHVA:ssa asiaan VN/7050/2023.

Aikataulu

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoanne viimeistään 26.1.2024 klo 16.00.

Valmistelijat

Lisätietoja valmisteltavasta ohjelmasta antavat:

Mikko Cortés Téllez, mikko.cortes-tellez@gov.fi, puh. 02953 30080

Sanna Puura, sanna.puura@gov.fi, puh. 02953 30128

Henni Axelin, henni.axelin@gov.fi, puh. 02953 30205

Linkit

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161285> - Linkki nuorisolakiin

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2016/20161285> - Länk till ungdomslagen

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20170211#P2> - Linkki valtioneuvoston asetukseen

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2017/20170211> - Länk till statsrådets förordning

Liitteet:

[VANUPO 2024-2027.pdf](#)

[RUNGPO 2024-2027_SV.pdf](#)

Jakelu:

Akaan kaupunki
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Aseistakieltäytyjäliitto ry
Aseman lapset ry
Asikkalan kunta
Askolan kunta
ATT
Auran kunta
Avartti-säätiö sr
BirdLife Suomi ry
Centria
Eettisen kaupan puolesta ry
Ehyt ry
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Espoon kaupunki - Esbo stad
Etelä-Karjala
Etelä-Pohjanmaa
Etelä-Savo
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Eurajoen kunta
Euran kunta
European Youth Parliament - EYP Finland ry
Evankelis-luterilainen kirkko/Kirkkohallitus
Evijärven kunta
Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf
Finlands Svenska Ungdomsförbund FSU rf
Folkhälsan Förbund rf
Folktinget
Forssan kaupunki
Frikyrklig Samverkan (samma på svenska)
Föreningen Luckan rf
Föreningen Missionskyrkans Ungdom rf
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki

Hailuodon kunta
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hangon kaupunki - Hangö stad
Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsinki
Helsinki Islam Keskus
Herättäjä-Yhdistys ry
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
Huittisten kaupunki
Humak
Humppilan kunta
HUS
Hyrnsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan kaupunki
lin kunta
Iisalmen kaupunki
Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Ingå kommun - Inkoon kunta
INTO - Etsivä nuoristotyö ja työpajatoiminta ry
Iso Kirja ry
Isojoen kunta
Isokyrön kunta
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Uusimaa
Jakobstad - Pietarsaaren kaupunki
Janakkalan kunta
Jippiimissio ry
Joensuun kaupunki
Jokioisten kunta
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Juankosken kaupunki
Juukan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta
Jyväskylän kaupunki

Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (Juvenia)
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kainuu
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Kansainvälinen vapaaehtoistyö ry
Kanta-Häme
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki - Kaskis stad
Katolinen kirkko Suomessa
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad
Kaustisen kunta
Kehittämiskeskus Opinkirjo ry
Keiteleen kunta
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kempelen kunta
Keravan kaupunki
Keski-Pohjanmaa
Keski-Suomi
Keski-Uusimaa
Keskustaopiskelijat ry
Keuruun kaupunki
Kihniön kunta
Kimitoö kommun - Kemiönsaaren kunta
Kinnulan kunta
Kirkkonummen kunta - Kyrkslätt kommun
Kirkon ulkomaanapu sr
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki - Karleby stad
Kokoomuksen Nuorten liitto ry
Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta ry

Kolarin kunta
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korsholm kommun - Mustasaaren kunta
Korsnäs kommun
Kotkan kaupunki
Kouvolan kaupunki
Kristinestad - Kristiinankaupunki
Kronoby kommun - Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kuntaliitto
Kuopion kaupunki
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuurojen Liitto ry
Kuusamon kaupunki
Kymenlaakso
Kyyjärven kunta
Kärkölan kunta
Kärsämäen kunta
Lahden kaupunki
Laihian kunta
Laitilan kaupunki
Lapin aluehallintovirasto
Lapinjärven kunta - Lappträsk kommun
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lappi
Lapuan kaupunki
Larsmo kommun - Luodon kunta
Lasten ja nuorten keskus ry
Lasten ja nuorten säätiö sr
Lasten ja nuorten taidekeskuksen säätiö sr
Lastenliitto ry
Laukaan kunta
Lemin kunta
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Liikenne- ja viestintäministeriö
Limingan kunta
Liperin kunta
Lohjan kaupunki - Lojo stad
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Loviisan kaupunki - Lovisa stad
Luhangan kunta
Lumijoen kunta
Luonto-Liitto ry
Luumäen kunta
Luvian kunta
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uusimaa
Maa- ja metsätalousministeriö
Maailmanvaihto ry
Malax kommun - Maalahden kunta
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Marttilan kunta
Maskun kunta
Mediakasvatusseura ry
Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Miehikkälän kunta
Mieli ry
Mikkelin kaupunki
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta - Mörskom kommun
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki
Non Fighting Generation ry
Nousiaisten kunta
Nuorisokeskukset
Nuorisokeskukset
Nuorisokeskukset
Nuorisokeskukset
Nuorisokeskukset
Nuorisokeskukset
Nuorisokeskukset
Nuorisokeskukset
Nuorisokeskukset
Nuorisokeskukset
Nuorisokeskukset
Nuorisotutkimusseura ry
Nuorten Akatemia ry
Nuorten Kotkien Keskusliitto ry
Nuorten Kuoroliitto ry
Nuorten Muslimien Foorumi ry
Nuorten palvelu ry

Nuorten Suomi ry
Nuorten yrittäjyys ja talous NYT
Nuorten ystävät ry
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
Nykarleby stad - Uusikaarlepyyn kaupunki
Näkövammaisten liitto ry
Närpes stad - Närpiön kaupunki
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Opintokeskus Sivis
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Ortodoksisten Nuorten Liitto ONL ry
Oulaisten kaupunki
Oulun kaupunki
Outokummun kaupunki
Outward Bound Finland ry
Padajoen kunta
Paimion kaupunki
Paltamon kunta
Pargas stad - Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Parkour Oppimiskeskus ry
Pedersöre kommun - Pedersören kunta
Pelastakaa lapset ry
Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhon kunta
Pertunmaan kunta
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pihtiputaan kunta
Pirkanmaa
Pirkkalan kunta
Plan International Suomi sr
Pohjanmaa
Pohjois-Karjala
Pohjois-Pohjanmaa
Pohjois-Savo
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Pohjola-Nordenin nuorisoliitto ry
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki - Borgå stad

Posion kunta
Prometheus-leirin tuki ry
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puolustusministeriö
Puumalan kunta
Pyhtään kunta - Pyttis kommun
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Päijät-Häme
Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raision kaupunki
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Raseborg stad - Raaseporin kaupunki
Rauhankasvatusinstituutti ry
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Resalat Islamilainen Yhdyskunta - Suomen Ähl-e Beit
Riihimäen kaupunki
Ristijärven kunta
Romaniasioiden neuvottelukunta
Rovaniemen kaupunki
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saamelaiskäräjien nuorisoneuvosto
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon kaupunki
Sastamalan kaupunki
Satakunta
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki
Seta ry
SEY Suomen Eläinsuojelu ry
Sievin kunta
Siikaisten kunta

Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta - Sibbo kommun
Sisäministeriö
Siuntion kunta - Sjundeå kommun
Sodankylän kunta
Soinin kunta
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosialidemokraattiset Nuoret ry
Sotkamon kunta
Sulkavan kunta
Suoma Sami Nuorat ry
Suomeen Ammattiin Opiskelevien Liitto - Sakki ry
Suomen Demokratian Pioneerien Liitto ry
Suomen elektronisen urheilun liitto SEUL ry
Suomen Evankelisluterilainen Opiskelija- ja Koululaislähetys ry
Suomen Evankelisluterinen Kansanlähetys ry
Suomen Islamilainen yhdyskunta
Suomen Islam-seurakunta
Suomen Kennelliitto ry
Suomen keskustanuoret ry
Suomen Kristillinen Ylioppilasliitto ry
Suomen Kristillisdemokraattiset (KD) nuoret ry
Suomen Lukiolaisten Liitto ry
Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liitto ry
Suomen metsästäjäliitto ry
Suomen nuorisolan kattojärjestö Allianssi ry
Suomen nuorisokeskusyhdistys ry
Suomen Nuorisoseurat ry
Suomen Nuorisosirkusliitto ry
Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry
Suomen Nuorten Miesten Kristillisten Yhdistysten Liitto ry
Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU ry
Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry
Suomen ortodoksinen kirkko/Kirkollishallitus
Suomen Parkour ry
Suomen Partiolaiset ry
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry
Suomen punainen risti
Suomen rullalautaliitto ry
Suomen Setlementtiliitto ry
Suomen Vapaakirkon nuoret ry
Suomen Vapaakristillinen neuvosto SVKN ry (edustaa helluntailaisia, Vapaakirkkoa, adventisteja yms.)
Suomen Ylioppilaskuntien Liitto ry
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki

Svensk Ungdom, Svenska folkpartiets ungdomsorganisation rf
Sysmän kunta
Säkylän kunta
Taipalsaaren kunta
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Taksvärkki ry
Tammelan kunta
Tampeereen yliopisto
Tampereen kaupunki
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teuvan kunta
TI. Kosken kunta
Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Toivakan kunta
Tornion kaupunki
Turun kaupunki - Åbo stad
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Ulvilan kaupunki
Ungmartha rf
Urjalan kunta
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uuraisten kunta
Uusikaupunki
Vaalán kunta
Vaasan kaupunki - Vasa stad
Valkeakosken kaupunki
Valtakunnallinen vammaisneuvosto VANE
Valtimon kunta
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi
Vantaa ja Kerava
Vantaan kaupunki - Vanda stad
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomi
Varusmiesliitto ry
Vasemmistonuoret ry
Vasemmisto-opiskelijat ry
Vehmaan kunta
Vesaisten Keskusliitto ry
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vetelin kunta

Vieremän kunta
Vihdin kunta
Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitto ry
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
VNN
Vörå kommun - Vöyrin kunta
Xamk
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki
Ympäristöministeriö
Ypäjän kunta
Åbo Akademi
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 1: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 2: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

Nuorisotyön ja –toiminnan tukemisen linjaukset

Painopisteet nuorisoalan valtakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisoalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

Muita näkemyksiä ohjelmasta

Axelin Henni
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Cortés Téllez Mikko
Opetus- ja kulttuuriministeriö